Kas ir darbinieku norīkošana?

Nataļja Preisa
LBAS Eiropas tiesību un politikas dokumentu eksperte
25.09.2020.

Darbinieku norīkošana

Darbinieku norīkošanas direktīva 96/71/EK un 2018/957

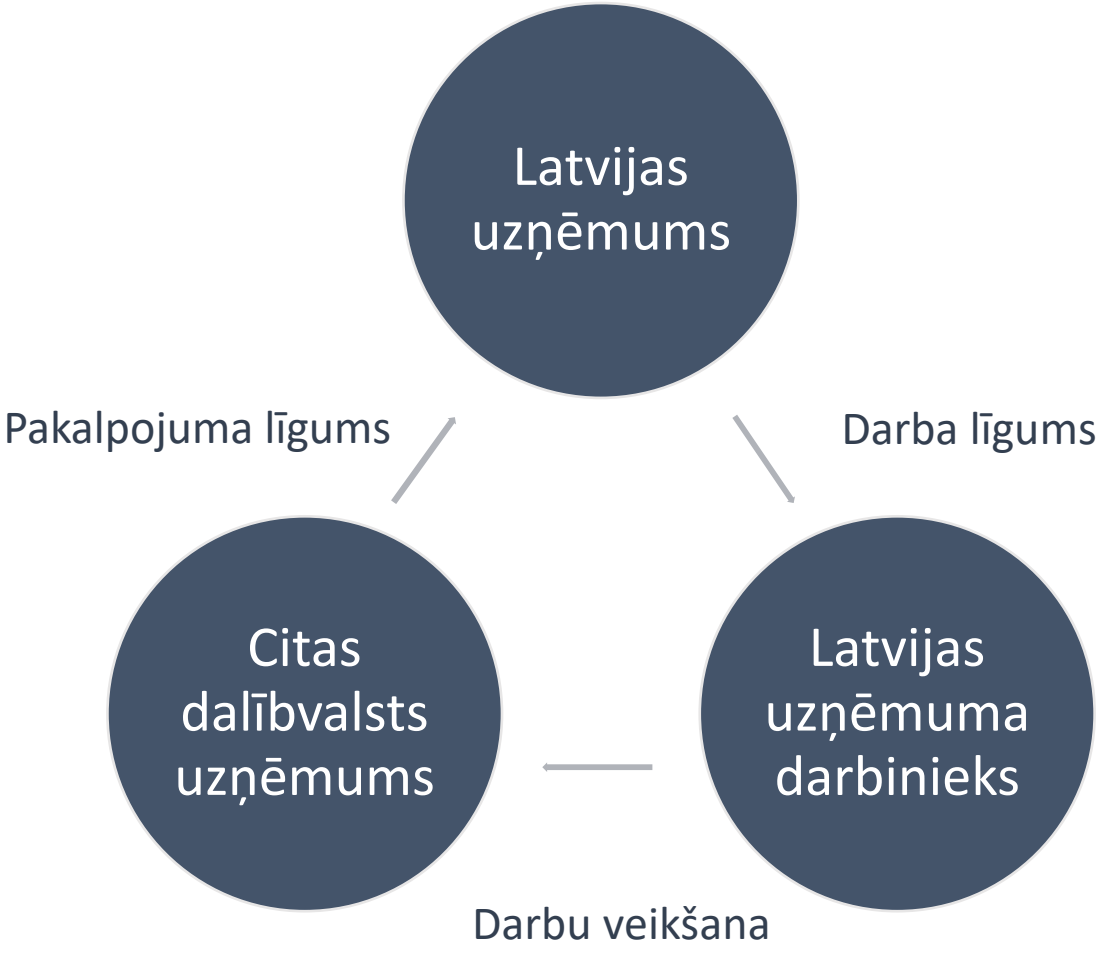

- direktīvu piemēro dalībvalstī reģistrētiem uzņēmumiem, kuri saistībā ar starptautisku pakalpojumu sniegšanu norīko darba ņēmējus darbā kādā dalībvalstī
- pienākums garantēt minimālos darba standartus atbilstoši uzņemošas valsts tiesībām
- par norīkošanas laiku pienākums izmaksāt valsts, uz kuru norīko, atlīdzību
- nodokļi tiek maksāti mājas valstī

Tiesību akti

- Darba likums
- Ministru kabineta noteikumi Nr.969 “Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistītie izdevumi”
- Ministru kabineta ieteikumi Nr. 1 “Ieteikumi vienotas rīcības nodrošināšanai attiecībā uz darbinieku nosūtīšanu”

Norīkošanas identificēšana

Norīkošanas identificēšana

- Latvijas darbinieks dodas instalēt uzņēmuma pārdoto preci uz Nīderlandi
- Latvijas darbinieki sniedz pakalpojumus Vācijā reģistrētam uzņēmumam, paliekot Latvijā
- Latvijas darba devējs sūta darbiniekus montēt ēku reklāmas zīmes Somijā
- Īrijas profesors lasa lekcijas Latvijas universitātē
- Latvijas darbinieks dodas mācīties / mācīt uzņēmumā Francijā
- Latvijas darbinieks dodas piesaistīt savam uzņēmumam klientus Dānijā
- Latvijas uzņēmums norīko Ukrainas darbinieku no Polijas pagaidu darba aģentūras uz Somiju

Norīkošanas identificēšana

1. DARBINIEKS stājas darbā pie DARBA DEVĒJA un DARBA DEVĒJS pieņem viņu darbā par **kravas automobiļa vadītāju** (LR Profesiju klasifikators 8332 03).
2. DARBINIEKS uzsāk darbu ar **2016.gada 26.jūlijā**. Pārbaudes laiks – 3 (trīs) mēneši, pārbaudes laikā DARBA DEVĒJAM ir tiesības uzteikt līgumu brīdinot 3 (trīs) dienas iepriekš, nenorādot uzteikuma iemeslu.
3. Darba vieta – darbinieku var nodarbināt dažādās vietās, kā arī atbilstoši normatīvajos aktos noteiktai kārtībai nosūtīts uz citu valsti veikt darba pienākumus.
4. Darba raksturojums: vadīt, remontēt un apkalpot kravas automobiļus, autotransporta līdzekļus ar piekabēm preču, šķidrumu un smago kravu pārvadāšanai jebkurā attālumā.

1. Darbinieka pastāvīga darba vieta ir Rīgā.
2. Darbinieku var nodarbināt dažādās vietās Latvijas teritorijā un ārvalstīs. Komandējumi tiek noteikti uz noteiktu laiku ar darba devēja rakstisku rīkojumu.
3. Darbinieks piekrīt, ka darba pienākumu pildīšana ir saistīta ar ilgstošiem komandējumiem Latvijas Republikas teritorijā un citās valstīs.
4. Darbiniekam tiek noteikta darba samaksa par darbu Latvijā 5,50 EUR stundā pēc nodokļu nomaksas, savukārt par darbu ārvalstīs – 8,00 EUR stundā pēc nodokļu nomaksas.

Norīkošanas identificēšana

DL 14.pants

1) darba devējs, pamatojoties uz līgumu, ko viņš noslēdzis ar personu, kuras labā tiks veikts darbs, nosūta darbinieku uz citu valsti;
2) darba devējs nosūta darbinieku uz citā valstī esošu filiāli vai koncernā ietilpstošu uzņēmumu;
3) darbaspēka nodrošināšanas pakalpojuma sniedzējs kā darba devējs nosūta darbinieku darbaspēka nodrošināšanas pakalpojuma saņēmējam, kura labā un vadībā tiks veikts darbs, ja tā uzņēmums atrodas citā valstī vai arī tas veic savu darbību citā valstī.

DARBA LIKUMS

ZINI SAVAS DARBA TIESĪBAS!

Darbinieku norīkošanas gadījumi

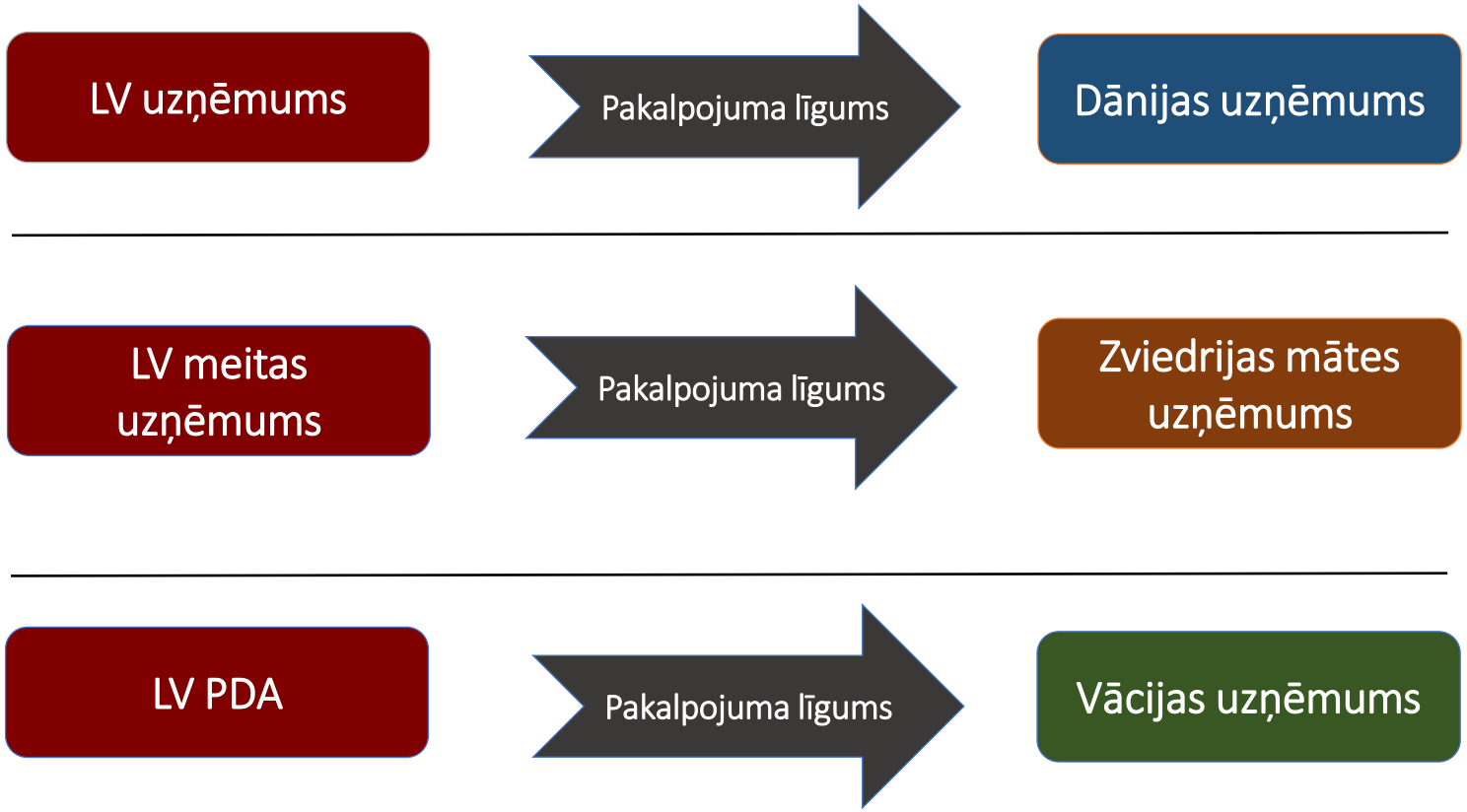

Norīkošanas identificēšana

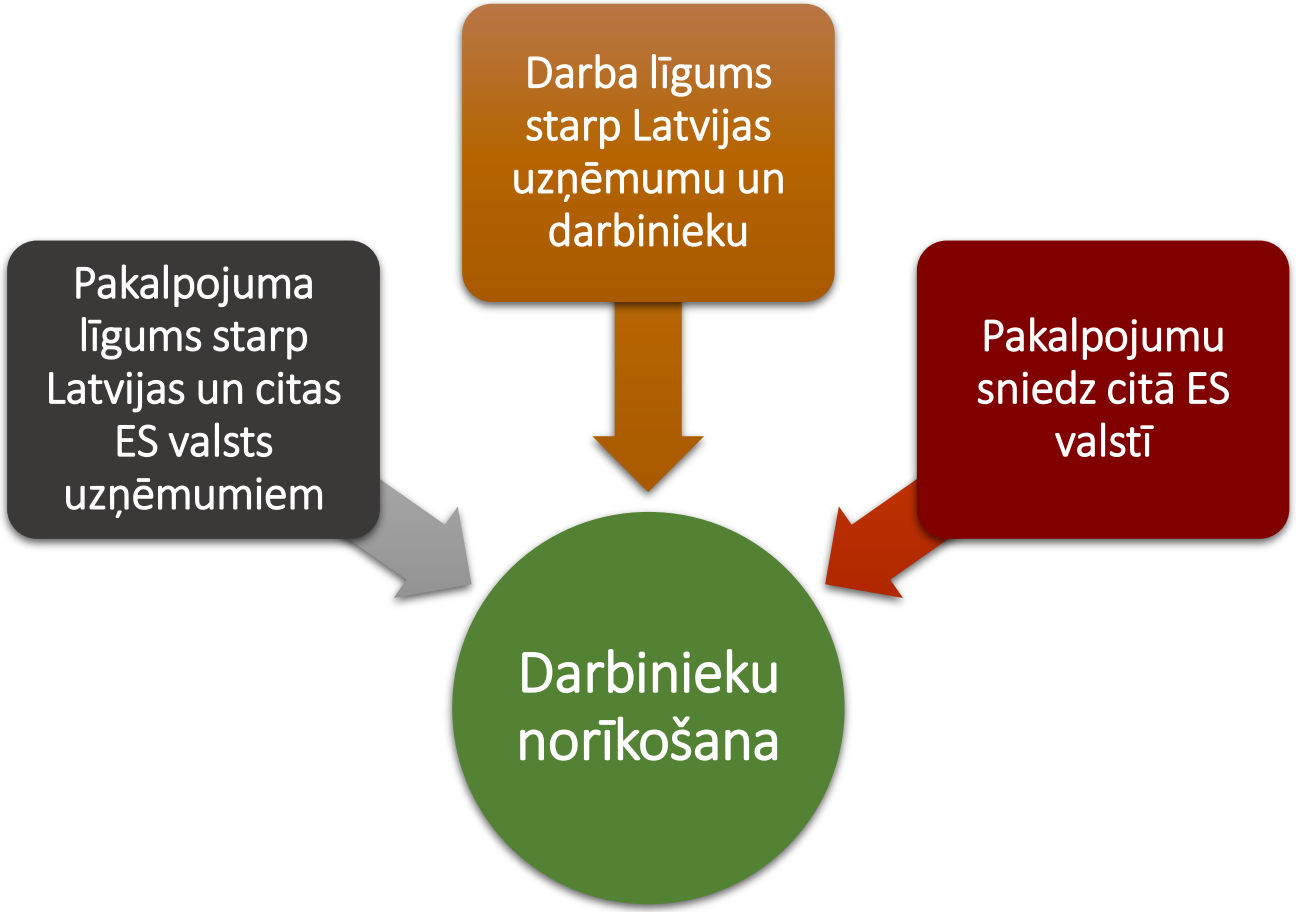

Norīkošanas identificēšana: Pakalpojums

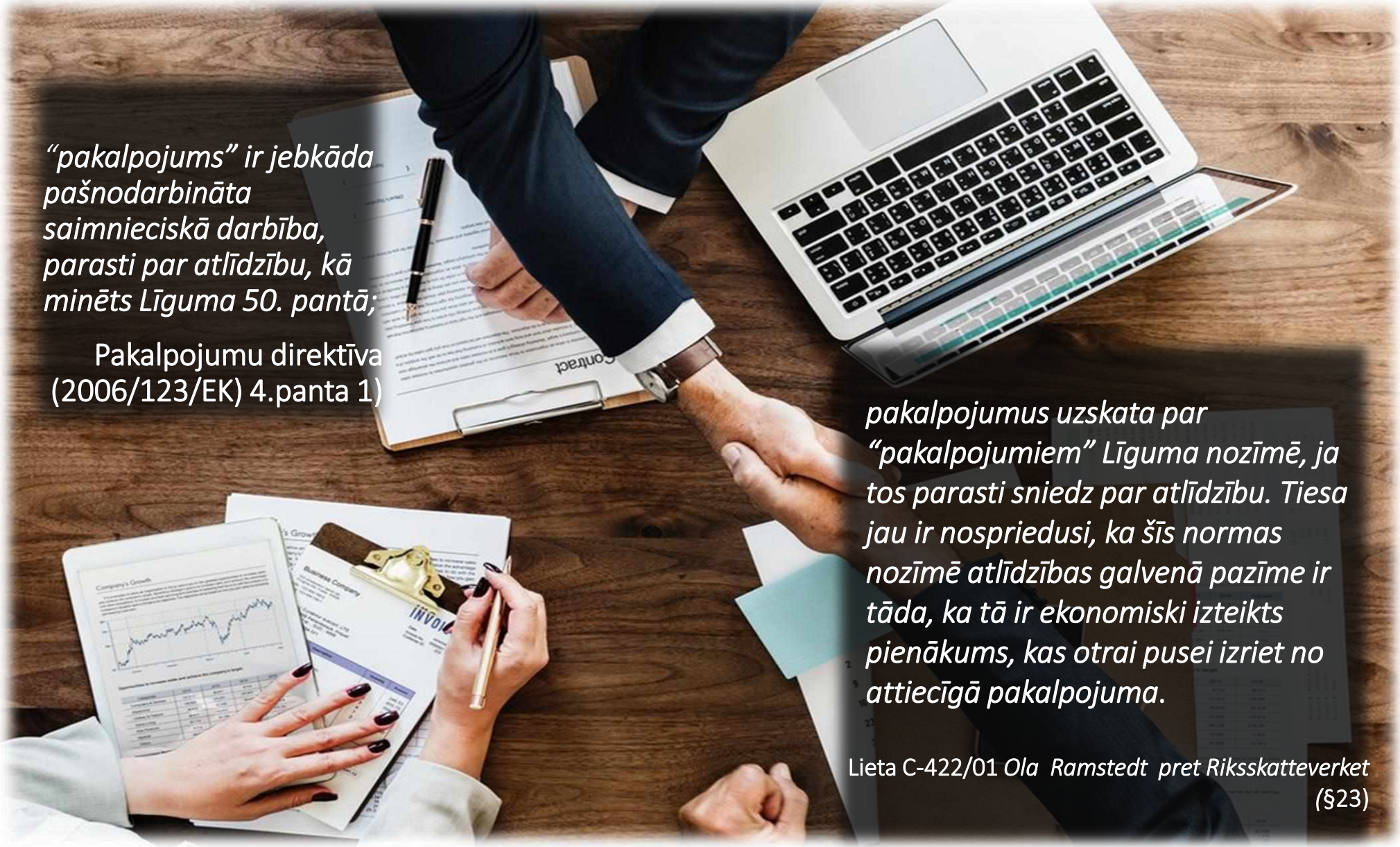

"pakalpojums" ir jebkāda pašnodarbināta saimnieciskā darbība, parasti par atlīdzību, kā minēts Līguma 50. pantā;

Pakalpojumu direktīva (2006/123/EK) 4.panta 1)

pakalpojumus uzskata par "pakalpojumiem" Līguma nozīmē, ja tos parasti sniedz par atlīdzību. Tiesa jau ir nospriedusi, ka šīs normas nozīmē atlīdzības galvenā pazīme ir tāda, ka tā ir ekonomiski izteikts pienākums, kas otrai pusei izriet no attiecīgā pakalpojuma.

Lieta C-422/01 *Ola Ramstedt pret Riksskatteverket* (§23)

Darbinieku norīkošanas nosacījumi: EST

Pārrobežu pakalpojuma sniegšanas elements ir būtisks, lai identificētu darbinieku nosūtīšanu

Situācija, kurā pakalpojumu sniedzējs reģistrēts citā ES dalībvalstī un tā darba ņēmēji, veicot līgumā paredzētos darbus, **tiek nodarbināti tikai valstī, kur šis uzņēmums reģistrēts**, neveido nevienu no trijiem Direktīvas 96/71/EK 1. panta 3. punktā paredzētajiem starptautiskajiem pasākumiem, tāpēc šī **direktīva tiem nav piemērojama**.

lieta Nr. C-549/13, *Bundesdruckerei GmbH pret Stadt Dortmund*

Darbinieku norīkošanas nosacījumi: EST

a) pakalpojumu sniegšana pret atlīdzību, saistībā ar kuru **darba ņēmējs paliek pakalpojumu sniedzošā uzņēmuma rīcībā** un neslēdz darba līgumu ar pasūtītājuzņēmumu

b) darba ņēmēja **pārvietošana uz uzņemošo dalībvalsti** ir pats pakalpojumu sniedzošā uzņēmuma pakalpojumu sniegšanas mērķis.

c) darba ņēmējs pilda savus pienākumus minētā **lietotājuzņēmuma vadībā**.

Par norādēm uz to, ka šai nosūtīšanai nav tāds pats mērķis kā pakalpojumu sniegšanai, var uzskatīt faktu, ka **pakalpojumu sniedzējs uzņemas atbildību par sekām, kas rodas, ja pakalpojums nav sniegts atbilstoši līgumā nolīgtajam**, kā arī to, ka šis pakalpojumu sniedzējs **var brīvi noteikt darba ņēmēju skaitu**, ko tas uzskata par vajadzīgu nosūtīt uz uzņemošo dalībvalsti.

lieta Nr. C-586/13, *Martin Meat kft pret Géza Simonfay un Ulrich Salburg*

Darbinieku norīkošanas nosacījumi: EST

Darba ņēmēju **nevar uzskatīt par norīkotu** darbā dalībvalsts teritorijā, **ja viņa darba izpildei nav pietiekamas saiknes ar šo teritoriju.**

Darba ņēmējiem,

- kuri **būtisku daļu darba veic dalībvalstī, kurā ir reģistrēts uzņēmums**, kas tos ir norīkojis darbā pakalpojumu sniegšanai starptautiskos vilcienos, proti, visas darbības, kuras ietilpst šajos darba pienākumos, izņemot pakalpojumus pārvadājuma laikā, kas tiek sniegti vilcienam pārvietojoties, un
- kuri **uzsāk vai pabeidz savu darba pienākumu pildīšanu** šajā dalībvalstī,

nav pietiekamas saiknes ar dalībvalsts vai dalībvalstu teritorijām, kuras šie vilcieni šķērso, lai viņus varētu uzskatīt par "norīkotiem darbā" šajās teritorijās Direktīvas 96/71 izpratnē.

lieta Nr. C-16/18, *Dobersberger pret Magistrat der Stadt Wien*

Norīkošana vai komandējums?

Norīkošanas identificēšana: norīkošana vai komandējums?

2. ar komersanta vadītāja rakstisku rīkojumu apstiprināts darbinieka brauciens uz noteiktu laiku uz citu apdzīvotu vietu Latvijas Republikā vai uz ārvalstīm, lai:

2.1. **pildītu darba** vai dienesta **uzdevumus**

2.2. papildinātu zināšanas un paaugstinātu kvalifikāciju.

MK Noteikumi Nr. 969, 2.punkts

Norīkošanas identificēšana

SKC-2425/2014:

«darbinieka nosūtīšana ir komandējuma paveids: tas pilnībā atbilst komandējuma jēdzienam, vienīgi ir šaurāks»

Norīkošanas identificēšana: norīkošana vai komandējums?

Norīkošanas identificēšana: «ķēdes» norīkošana

«Ķēdes» norīkošana

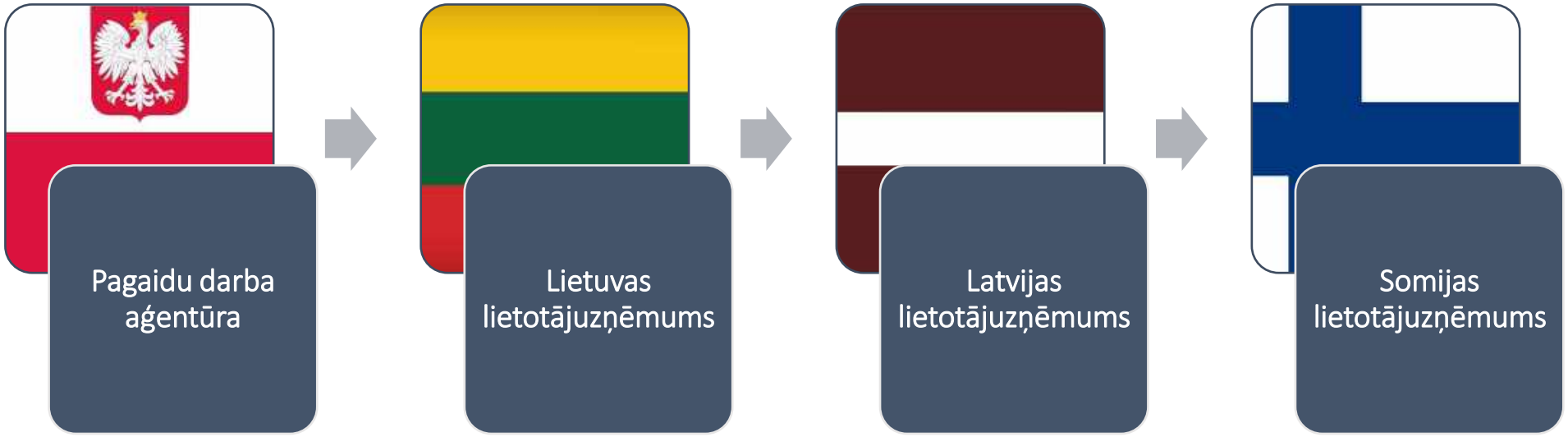

Norīkošanas identificēšana: «ķēdes» norīkošana

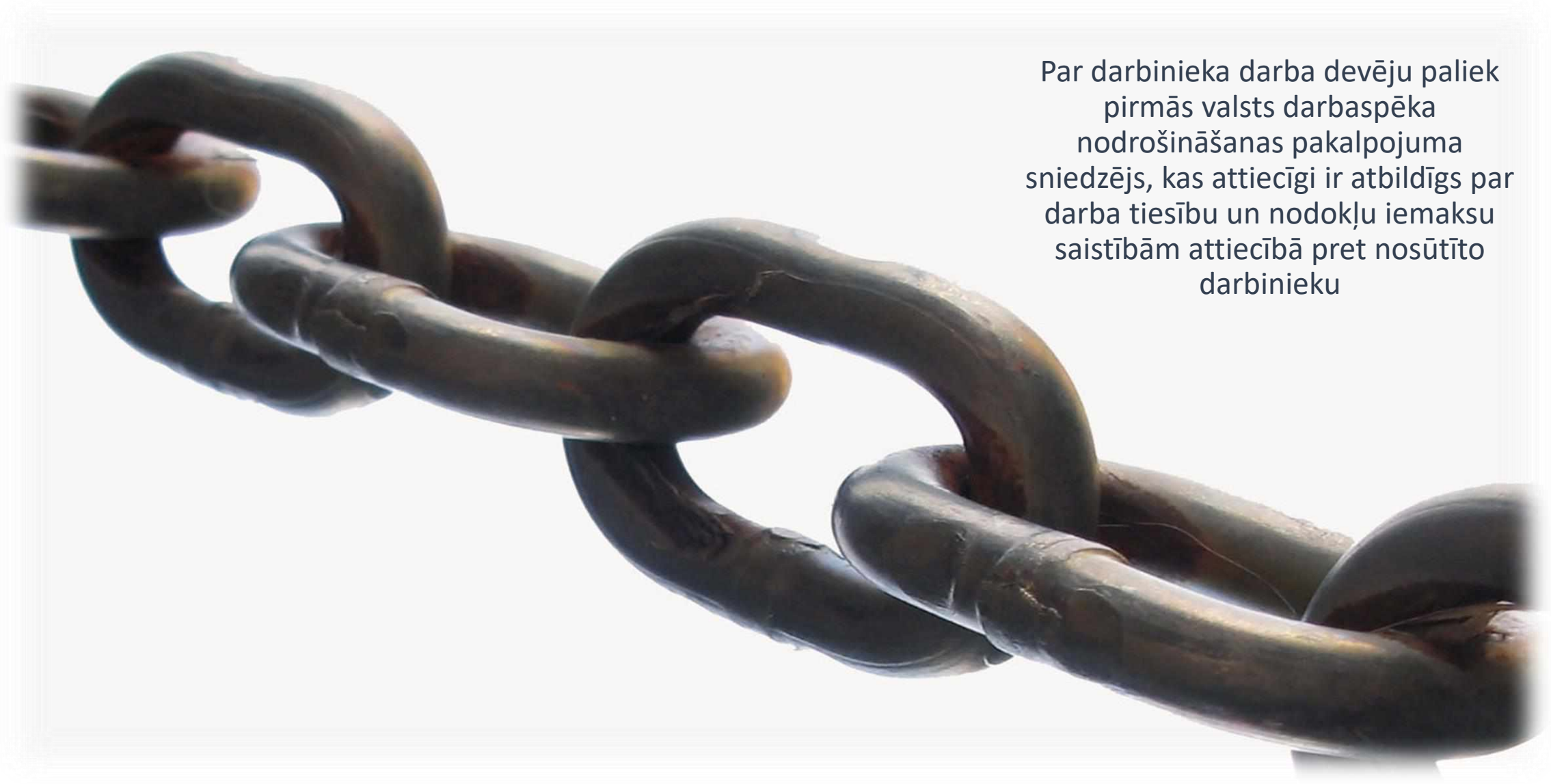

Par darbinieka darba devēju paliek pirmās valsts darbaspēka nodrošināšanas pakalpojuma sniedzējs, kas attiecīgi ir atbildīgs par darba tiesību un nodokļu iemaksu saistībām attiecībā pret nosūtīto darbinieku

Norīkošanas identificēšana: kontrolsaraksts

- ✓ Darba līgums
- ✓ Pakalpojuma līgums
- ✓ Darbs veikts citā valstī
- ✓ Pakalpojuma sniedzējs izvēlas, cik darbinieku nosūtīt
- ✓ Pakalpojumu sniedzējs atbild par kvalitāti

Darba devēja pienākumi

Darba devēja pienākumi: norīkošana no Latvijas

Nodrošināt otras valsts nodarbinātības standartus

Atlīdzināt komandējuma izdevumus

Izpildīt otras valsts administratīvās prasības

Nodrošināt otras valsts nodarbinātības standartus

- Darba un atpūtas laiks
- Ikgadējais atvaļinājums
- Atalgojums
- Darba ņēmēju izīrēšana
- Darba aizsardzība
- Riska grupu aizsardzība
- Vienlīdzīga attieksme
- Izmitināšanas apstākļi
- Komandējuma izdevumu atlīdzināšana

Atlīdzināt komandējuma izdevumus

- dienas nauda, lai kompensētu papildu izdevumus (ēdināšana)
- ceļa (transporta) izdevumi
- viesnīca (naktsmītni), ieskaitot brokastis
- bagāžas pārvadāšana
- izbraukšanas dokumentu noformēšana
- apdrošināšanas polise
- sabiedriskais transports
- komisijas maksa bankai
- autostāvvieta un iebraukšana teritorijās, maksas ceļu un tiltu lietošana

Izpildīt otras valsts administratīvās prasības

Informēt par norīkošanu

Noteikt pārstāvjus

Glabāt dokumentus

Ēdināšanas izd[illegible]pensācija norīkotajiem darbiniekiem

PIEVIENOT CITĀTU MAPEI

NATAĻJA PREISA

LBAS Eiropas tiesību aktu un politikas dokumentu eksperte

Darbinieku norīkošana ir plaši izmantota ekonomiska aktivitāte, kuras ietvaros vienā ES dalībvalstī reģistrēts uzņēmums ar saviem darbiniekiem sniedz pakalpojumus citam uzņēmumam citas dalībvalsts teritorijā. ES vienotajā tirgū darbinieku norīkošana ļauj uzņēmumiem meklēt iespējas sniegt pārrobežu pakalpojumus tur, kur tie ir pieprasīti darba spēka izmaksu starpības vai darba spēka trūkuma dēļ.

Natalja Preisa

natalja.preisa@lbas.lv

Paldies!

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

Bruņinieku ielā 29/31
Rīgā, LV – 1001

Tālrunis 6 7270351, 6 7035960
Fakss 6 7276649

E-pasts lbas@lbas.lv